

Recomandarile OECD: consolidați sistemul de pensii private și eliminați excepțiile de la Pilonul II

Saptamâna aceasta este deosebit de importantă pentru politicile economice ale României pe termen mediu și lung: o delegație a OECD (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică – sau “grupul țărilor dezvoltate”, cum mai este cunoscută) se afla la București pentru a discuta cu autoritățile române pe marginea candidaturii deja în stadiu avansat a țării noastre de a adera la organizație. Punctul central al dezbaterilor este [raportul de 150 de pagini realizat de experții OECD](#) privind economia României, publicat ieri, care conține o serie de recomandări de reforme și politici. În timp ce presa de la București s-a concentrat deja, în mod perfect justificat, pe aspectele macroeconomice, de finanțe publice și fiscalitate evidențiate în raport, mai jos voi insista asupra evaluărilor și recomandărilor OECD în zona sistemului de pensii private, se arată într-un comentariu transmis redacției, semnat de Mihai Bobocea, purtător de cuvânt al Asociației pentru Pensii Administrative Privat din România (APAPR).

Din capul locului trebuie spus că în absolut toate cele 38 de state membre ale OECD funcționează sisteme de pensii private bazate pe acumulare și capitalizare, așa cum este și cel introdus de România în 2007, la recomandarea Bancii Mondiale și Uniunii Europene. De altfel, pensiile private reprezintă una dintre politicile-cheie unde OECD are expertiza uriașă, pe care o împărtășește membrilor săi prin trei rapoarte periodice importante: [Pensions at a Glance](#), [Pension Markets in Focus](#), [Pensions Outlook](#), dar și o mulțime de alte studii și articole de analiză. În cele 38 de state membre OECD, fondurile de pensii private însumau la finele anului 2022 un total de 51 de trilioane de dolari americani (51 de mii de miliarde de dolari), adică de peste două mii de ori mai mult decât în România.

Contrar părerilor că pensiile private ar fi ceva exotic sau neobișnuit, care ar exista doar în România sau state marginale pe scena globală, o simplă analiză legislativă și a rapoartelor de specialitate emise de OECD arată că nu mai puțin de 22 dintre cele 38 de state membre OECD au sisteme de pensii private obligatorii sau semi-obligatorii (“cu înrolare automată”). Sisteme de pensii private obligatorii există în Australia, Chile, Costa Rica, Columbia, Danemarca, Finlanda, Islanda, Israel, Letonia, Mexic, Olanda, Norvegia, Suedia, Elveția. Sisteme de pensii private cu caracter semi-obligativ există în Estonia, Lituania, Slovacia, Slovenia, Polonia, Turcia, Marea Britanie, Noua Zeelandă. În unele cazuri, angajatorii sunt obligați să-și înroleze automat salariații în fonduri de pensii private, cu posibilitatea acestora de a renunța în anumite condiții. În alte cazuri, obligativitatea vizează doar anumite categorii de salariați (ex: sectorul public, profesiile cu condiții grele de muncă, profesiile liberale, etc.). Cum spunem, în toate celelalte 16 state OCDE funcționează sisteme de pensii private pe baze voluntare.

Care e, deci, mesajul central al experților OECD pentru sistemul de pensii private din România? „Îmbatrânirea populației României va continua și în următorul deceniu, majorând numărul pensionarilor în timp ce populația activă, care contribuie, se va reduce. Menținerea viabilității sistemului de pensii presupune ca românii să contribuie mai mult pentru propria pensie. (...) Politici de consolidare a pensiilor private sunt de natură să stimuleze economisirea pentru pensie. Introduse abia în 2007 cu o cota mică de contribuție, fondurile de pensii private rămân mici în România. În 2021, activele acestora valorau circa 8% din PIB, sub media statelor OECD, de 105% din PIB”, arată raportul OECD publicat ieri.

Experții OECD continua: „Cota de contribuție la pensiile private va crește cu un procent, până la 4,75% în 2024. Excepțiile de la sistemul pensiilor private obligatorii ar trebui eliminate. Creșterea Pilonului II de pensii a fost subminată de politici care au exclus salariați din anumite sectoare (IT, construcții și agricultura) de la obligația acestei contribuții. Astfel de excepții sunt contrare scopului de a avea un sistem de pensii private solid și stabil. (...) De asemenea, aceste excepții reduc pensiile viitoare ale acestor lucrători și le cresc riscul de sărăcie la vârsta pensionării. O altă consecință este încetinirea creșterii sistemului de pensii private, care completează pensia de stat și diversifică sursele de venit la vârsta retragerii din activitate.”

Dupa cum este binecunoscut, în prezent aproape un milion de salariați sunt exceptați de la obligația de a contribui la Pilonul II până în 2028: cei din construcții (începând din 2019), cei din agricultura și industria alimentară (începând din 2022) și cei din IT (începând din 2023-2024). Despre ce efecte are această excepție s-au pronunțat nu doar specialiștii OECD, ci și experți locali: [Popa \(BNR\): IT-istii care au contributia la Pilonul II oprita 5 ani vor avea o pensie privata mai mica cu 17%](#). De altfel, în primul trimestru din 2025, Planul National de Redresare și Reziliență (PNRR) al României prevede un jalon pentru "eliminarea excepțiilor fiscale din sectorul construcțiilor" – între timp, acestora li s-au adăugat și sectorul agricol și IT-iștii – astfel ca, împreună cu recomandarea venita de la OECD, Guvernul viitor va avea toate motivele să reviziteze dpdv legislativ aceste excepții și să consolideze Pilonul II.

Secțiunea de pensii private din raportul OECD despre România concluzionează: autoritățile „ar trebui să majoreze cota de contribuție la fondurile de pensii private, așa cum era planificat, pe măsura ce reformele recente reduc dezechilibrele din sistemul public de pensii”. Cu alte cuvinte, după reforma aplicată în 2023 sistemului de pensii de stat, care va stabiliza, pe termen mediu, situația financiară a Pilonului I public, autoritățile ar trebui să se concentreze pe creșterea cotei de contribuție virate către Pilonul II „așa cum era planificat”, adică la 6% din veniturile brute ale participanților, conform prevederilor inițiale din Legea 411/2004 care guvernează Pilonul II.

La final, o concluzie personală: pe lângă PNRR-ul aplicat în parteneriat cu Comisia Europeană, sistemul de pensii private din România capătă, prin candidatura avansată a țării noastre la OECD, o nouă puternică ancoră de stabilitate, menită să încurajeze autoritățile de la București să elaboreze politici publice în direcția corectă, bazată pe cele mai bune practici europene și internaționale în materie.